

Izhaja vsak torek in soboto v tednu ob 11. uri predpoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo.

Stane po pošti prejemani ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tabakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jellersitz v Namskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računijo po petitvrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Mejnarodni kongres proti pijančevanju.

Na to so govorili razni govorniki o načinu kako zaprečiti širjenje pijančevanja in kako ozdraviti alkoholizmu zapadle ljudi.

O tem je jako znamenito govoril najprej francoski zdravnik dr. Legrain. Oziral se je zlasti na prebogostne slučaje, ko že deloma ozdravljeni pijanec zopet zapade alkoholizmu. Tak človek roma navadno iz blaznice v zapor in iz zapora v blaznico in je pijanec, ki so v dobi desetih letih menjali do štiridesetkrat blaznico in zapor. Ker imajo ti ljudje dostikrat tudi družino, si je možno misliti, kaj bode iz otrok takih očetov.

Radi tega treba skrbeti za radikalno ozdravljenje takih pomilovanja vrednih. Ali človeška družba se le premalo briga zanje, marveč jih raje zasramuje in vrže iz sebe.

Družba se je izkazala skoro nezmožno ozdraviti te svoje člane. V mnogih državah se za njihovo ozdravljenje ni storilo še skoro ničesar. Ne zadostuje pa take ljudi pošiljati v norišnico, treba je skrbeti za nje drugače. Pred vsem je treba zasnovati zavodov, kjer se ti ubožci ne čutijo kakor v kaki kaznilnici, marveč kakor da so doma. Treba jim je priskrbovati zdravega razvedrila in jih poučevati. Mnogo zdravnikov je danes še slabo poučenih v alkoholizmu, radi tega ne znajo nastopiti proti istemu. Zlasti bi se morala za to zavzeti zakonodaja, ki bi morala biti v kontaktu z zavodi.

Kako usodepolno je pijančevanje za človeški razum, priča poročilo dr. Tilkovskega, ravnatelja Dolenje avstrijske norišnice, ki pravi, da je v tem zavodu stalno 40 odstotkov blaznih vsled uživanja alkohola.

O nastopanju proti alkoholizmu v raznih državah so potem govorili: Američanka Miss Gray, ki je podala povprečno poročilo v gibanju proti alkoholizmu na vsem kontinentu. Pred 15 leti so bila abstinenčna društva (društva vzdržljivosti od pijače) še popolnoma neznana, danes pa se vendar nahaja v severni in srednji Evropi ter v severni Ameriki vse polno društev zmernosti, za katera se posebno zavzema ženstvo.

LISTEK.

Brez jadra in krmila.

(Povest iz naših dnij in z naše vasi).

(Konec.)

Zdaj pa se dvigne v kotu gosposka postava srednje mladega človeka. Lice ima zabuhlo in rumena brada mu je obkrožuje. Oči se bliskajo od temne strasti in sovraštva in sploh je na vsem obrazu poznati, da v duši tega človeka polje morje hudobnih nagibov. Ta tujec se dvigne in jame govoriti, v krčmi pa zavlađa grobna tišina.

„Ljudje božji!“ začne. „Spoznavam, da je zavladal med Vami nek nov duh, ki kliče po svobodi, ki se hoče otresti spon suženjstva, v katere Vas je oklepalo mračno srednjeveštvo. To me veseli v — Vašem interesu. Kajti nastopil je tudi pri nas čas napredka in otresti se moramo onih, ki nas ovirajo na napredku. Ni treba še omeniti, da je ta naša ovira duhovščina, ki brani naš svobodni in gospodarski razvoj, zato se moramo otresti komande iz farovžev in stopiti na lastne noge. Ne morem še

Župnik Marthaler iz Švice je dejal, da je vsled posebne postave zoper alkoholizem v Švici moralo dozdej ustaviti kuhanje žganja nič manje nego 1100 žganjarnic.

V Franciji je mnogo društev zmernosti, zlasti se briga vojna uprava za to, da odstrani pijančevanje iz armade. Dr. Richard je dejal, da je armada šola naroda, radi tega mora iz te šole zginiti alkohol.

Ameriški zdravnik Mr. Charles Wakely je poročal o organizaciji proti pijančevanju v Ameriki. Ondi je društvo »Band of Hope Union«, ki ima nalogo obvarovati otroke pred uplivom pijančevanja. »Union« šteje 3,504.544 članov. To društvo prireja predavanja, katerih se udeležuje veliko število poslušalcev — dozdej je bilo takih predavanj 34.800, pri katerih je bilo poslušalcev 3,800.000 učencev in 117.000 učiteljev. Govornik je zahteval popolno zmernost kot najboljšo sredstvo zoper pijančevanje.

Profesor dr. Wagner je zlasti povdarjal potrebo, da se za borbo proti pijančevanju zavzame katoliška duhovščina.

O tej točki je zlasti obširno govoril vseučilišni profesor P. Weiss iz Švice. Dejal je: »Duhovščina ima, ne oziraje se na njeno dušno pastirstvo troje dolžnosti nasproti človeški družbi: 1. Sodelovati na socialno-pedagogičnem izboljšanju ljudskih mas, 2. izkoristiti skušnje, katerih ima duhovnik več ko vsak drugi in 3. utrjevati upliv socialne veljave duhovskega stanu, kateri kot kompaktni stan zamore odločneje nastopati, kakor mnogi drugi.

Duhovščina ustanovljaj po deželi društva zmernosti, mladeniška in dekliška društva itd., skrbi za čedne knjige in časopise ter odstranjuje iz občine vse, kar pohujšuje ali daje priložnost k pijančevanju in nemoralnemu življenju.

Govornik je dejal: Skoro vsa društva zmernosti pri nas so pod vodstvom duhovščine, ali kar je mogoče pri nas, mogoče mora biti tudi drugod. Vse narodnostni in strankarski prepir naj utihne, a boj, neizprosni boj naj se napove najhujšemu človeškemu sovražniku alkoholizmu.

natanko določiti, kak napredek si mislim na kmetih, ali to pribijam, da se moramo najprej otresti komande iz farovžev — potem bode že šlo. Ljudje božji! Ladija našega naroda je zapustila svoj varni pristan in ven se mora podati na široko morje, ven v borbo napredka!

Le jadra spet napnimo,
Valovom se zročimo!
Kak je čistó morje!

Ljudje božji!...

„Tiho, tiho! Ne dalje govoriti, ne pustimo, molčite! Kdo je ta klevetnik, ven z njim!“ je brumelo zdaj od vseh strani, kajti besede tujca so razburile do malega vse navzoče.

V tem hipu pa se odpró vrata in notri stopi Novinšek, v roki držeč nek časnik.

„Oho, Novinšek, oho, Jože, si tu, le notri pojdi tudi ti, ki si tiste vrste kakor oni-le!“ mu kličejo naproti od raznih strani.

Novinšek stopi sredi sobe, se ozre na desno in levo, potem pa pravi:

„Počasi! Kdo pravi, da sem tiste vrste, ko ta-le gospod?“

Govor prof. Weissa je bil sprejet z največjim navdušenjem.

Na shodu je prišlo tudi do nekaterih resnih nastopov, mej katerimi je omeniti zlasti onega mej ruskimi udeležniki. Na shodu so oestro govorili proti alkoholizmu v Rusiji dijak medicine Grigoroviči in gospa dr. Daszynska. Napadala sta rusko vlado, ker je vzela žganje v svoj monopol, ki jej nese 350 milijonov rubljev na leto ter da vlada dela kupčijo z zastrupljenjem naroda.

Proti temu se je branil zastopnik vlade grof Skarčinski ter dejal, da je vlada s tem zakonom le postavila meje zlorabi z alkoholom, da pa leto za letom mnogo stori za odpravljenje pijančevanja.

Kongres je zlasti izkoristil dijak Grigoroviči v to, da je politično napadal rusko vlado, kar pa mu je doneslo ukor od zborovalcev, ker njegovi napadi niso bili namenjeni stvari, s katero se peča kongres, marveč je le porabil to priliko na avstrijskih tleh, da je govoril stvari, katerih bi v Rusiji ne smel govoriti.

Konečno so priredili udeležniki banket v hotelu »Continental« na katerem se ni pilo opojnih pijač.

Na banketu je zlasti profesor Forel goreče nagovarjal udeležence, da zadržijo vse moči v to, da se iztrebi iz človeške družbe alkohol. V to svrhu je napil navzočim s kozarcem sveže studenčnice rekoč:

„Sramota je, napijati na zdravje komu s — šampanjcem, ki je strup!“

Upajmo, da bode ta velevažni kongres zoper alkoholizem obrodil najboljšega sadu tudi v naši državi. Zato pa vsi na delo!

Politični pregled.

Dvojezični napisl.

Posl. Žičkar, Ploj in tovariši so v petek interpelirali trgovskega ministra: Iz katerih vzrokov noče c. kr. trgovsko ministerstvo dovoliti tudi slovenskih napisov na poštnih uradih in pečatih, kakor to želi slovensko prebivalstvo? Mnogi okrajni in občinski zastopi so že prosili, toda odgovarjalo se jim je vedno, da dobe dvojezične, ko se stari obrabijo. Toda zgodilo se ni. Tako je v Ivanjcih le 5 in v Radincih k večjemu 20 Nemcev, a poštni pečat je le nemški. Ali ni

„I nu, že veš, kaj se je zgodilo...“ mu doni nasproti.

„Vem, vem! Zato sem tudi tu, zato hočem zdaj le govoriti. — Tega gospoda poznam — dober dan gospod Gabrovec! Slišal sem tudi, kaj je ta gospod ravnokar govoril, — slišal sem, da je govoril o naši ladiji in komandi iz farovža — zato mu zdaj-le na vsa usta povem: da bi nikdar ne bil poznal ne Vas ne Vaše komande in ne Vašega jadra in krmila, katera vrag vzemi!“

Pri teh besedah trešči časnik pred gospoda na mizo, da je odskočil.

„Kaj Vam je Novinšek, ali ste obseden?“ hiti meščan in postane še bolj bled.

„Jaz obseden? Ne jaz, Vi ste obseden in Vaš časnik tu-le! Seveda ni malo manjkalo, pa sem postal obseden tudi jaz. Ali veste, kako daleč je že prišlo z menoj, ker sem prebiral ta-le Vaš prokleti časnik? Poglejte mojo kmetijo, prej cvetočo, zdaj zaraščeno z mahom in robidjem, pogledajte mojo hišo, — prej snažno in čedno, — zdaj umazano, okajeno in vso v nesnagi — zakaj?

sramotno, da moramo Slovenci navzlic § 19 drž. tem. zakona še beračiti za take malenkosti!

»Slovanski centrum.«

„Slovanski centrum“ je imel v petek svojo sejo in je v tej seji sklenil med drugim tudi to-le: Ker ni več stvarnih ovir za združenje »Slovanskega središča« s »hrvatsko-slovenskim klubom«, pooblašča se načelnistvo, naj v tem oziru prične dogovore in če je »hrvatsko-slovenski klub« pripravljen, tudi takoj se dogovori o združenju obeh klubov.

Mladočehl.

O velikonočnih počitnicah so mladočehski drž. in dež. poslanci ter drugi uplivni voditelji mladočehske stranke odobrili sedanjo taktiko državnozborske delegacije in nekako obsodili obstrukcijo. Voditelji in volilci so bili namreč prepričani, da jih vlada odškoduje zato samozatajevanje s koncesijami na političnem, gospodarskem in morda tudi na narodnostnem polju. Sedaj se je pa v tem oziru nakrat obrnilo na slabše in kakor je razvidno iz v »Pressb. Tagbl.« objavljenega dopisa nekega češkega politika, jelo je že vreti mej češkim narodom, ki se ne zadovolji s samimi obljubami. Niti pri imenovanju novih članov, niti z ustanovitvijo umetnostne galerije se ni spolnila kaka njihovih zahtev. V gosposko zbornico sta pozvana jeden pesnik in jeden komponist, galerija je pa namenjena objednem tudi Nemcem. Sami Čehi torej s tem niso ničesar pridobili, niti jednega politika v gosposko zbornico. In sedaj predloga o gradnji kanalov, ki je vlada še sedaj ni predložila odseku S takimi koncesijami češki narod ni zadovoljen, pravi dopisnik, in poslanci naj bodo veseli, da so v posesti mandatov. Pomniti pa morajo, da poteko njih deželnozborski mandati, katerih ne dobe, ako ne nastopijo druge poti, poti obstrukcije. — Morda je postopanje čeških poslancev v žel. odseku, ki so ga provzročili predvčeranjem nesklepčnega, že posledica teh pojavov mej češkimi volilci. —

Italija in trozveza.

Zanimivo je, kakor poroča »Information« iz peresa svojega rimskega dopisnika o trozvezi. Francozki poslanik v Rimu Barrér se je izjavil nasproti omenjenemu dopisniku o trozvezi z ozirom na Italijo mej drugim tako le: »Ako bi italijanska vlada jemala ozir samo na resnične narodne težnje italijanskega ljudstva, potem bi se trozveza gotovo več ne obnovila. Kajti poslednja je v dobi svojega dvajsetletnega obstanka koristila le Nemčiji. Trozveza je le pomagla Nemčiji do razvoja njene industrije in trgovine na stroške Italije in

Poglejte mojo družino, prej cvetočo ženo in otroke, zdaj vso blede, velo in prepadeno, otroke umazane, razcapane, — vse to je storil Vaš prokleti časnik! Pravite, da moramo biti svobodni, da se moramo otresti »komande iz farovžev«, da mora ladija našega naroda iz varnega pristana ven na široko morje v borbo napredka, — ob enem pa sami ne veste povedati, k a k e g a napredka. Samo od »komande iz farovžev« nas hočete odtrgati, potem ste dosegli menda vse, kar ste hoteli, to se vidi na meni. Ali ne vidite, da moram plačati dragih 300 K v dobrodelne namene, ako nočem hudih nasledkov? In zakaj to? Zato, ker sem se pustil zapeljati od Vašega časnika in sem obrekoval poštenega moža, ki ni še storil nikomur žalega, a najmanjše Vam, — pa to je lepa svota za me gospod, razumete?“

„Ne jezite se nič, Novinšek, plačamo Vam jih mi“, reče hladno meščan.

„Vi? Že vem, kako plačujejo — taki ljudje! Vzel sem jih seveda pri Vas, a dam jih tudi hitro nazaj, ker Vaših denarjev ne maram, dobim jih že drugod.

Avstrije. Nemčija je hotela trozvezo, da ustvari temelj svojemu industrijalizmu. Da bi se s trozvezo hotelo žugati Franciji, to je bilo le navidezno rečeno.

Po trozvezi si je Nemčija zagotovila v Avstriji in Italiji trg za svoje industrijske izdelke. Zlasti se je še Nemčija poslužila Avstrije, da svoj veliki kapital vložil v avstrijsko kmetijstvo ter na ta način dobi po ceni živil za oskrbo svojih industrij. Italija pa tudi ni čisto nič dobila za svoje usluge Nemčiji, marveč bila je vseskozi le oškodovana. To je sprevidelo italijansko ljudstvo in je začelo viharo nastopati proti obnovljenju trozveze. Italijanski kralj je sicer velik prijatelj ruskega carja, vsled česar se govori o možnosti nove trozveze mej Italijo, Francijo in Rusijo, vendar je mogoče da se trozveza obnovi, ako ljudska volja ne bo de na kralja mogočno uplivala. Ako pa se trozveza tudi obnovi, se bode Italija gotovo osvobodila obveze, da vzdržuje štiri armade v podnožju Alp v — dobro Nemčije.

Razmere na Kitajskem.

Senzačno vest prinašajo listi iz kitajskega. Poroča se namreč, da je oni del cesarske palače, v katerem je stanoval nemški general Waldersee, popolnoma zgorel. Ogenj je nastal po noči. Grof Waldersee se je le s težavo rešil s tem, da je skočil skozi okno na cesto. V požaru poginil pa je general Schwarzkoff. Požar je uničil vse razun nekaterih pisem. Zažgali so ali Kitajci ali pa kdo drug, kateremu komanda Nemcev ne ugaia. Sploh uživajo Nemci na Kitajskem le malo simpatij, Kitajci pa jih celo smrtno sovražijo. Dokaz poslednjim je, da so nedavno našli pred cesarsko palačo v Pekingu nekega nemškega častnika Bartscha v hrbet ustreljenega.

Gledé vojnega gibanja že prihajajo vznemirljiva poročila. Poroča se namreč, da je v pokrajini Pečili vse po koncu. Podkralj Liu se je utaboril z 10.000 dobro izvežbanimi Kitajci 120 milj od Paotingfu, kjer pričakuje sovražnih čet. Iste že baje tudi grede nad Liuna in sicer 5000 Nemcev in 3000 Francozov pod generalom Gayla.

A tudi po drugih krajih je začelo vreti in najbrže ne bo de še tako hitro konec kitajskih homatij.

Velevlasti zahtevajo od Kitajske baje te-le odškodnine: Rusija 340 milijonov, Nemčija 240, Francija 260, Anglija in Japan po 100 milijonov, Avstro-Ogerska, Italija, Belgija in Nizozemska še niso stavile zahteve po odškodnini. Kitajska pa odklanja te zahteve in vsled tega bi utegnili priti do novih zapletajev.

Vojna v Južni Afriki.

Iz bojišča ni zadnje dni prav nikakih poročil. Pač pa prinašajo razni angleški listi premišljevanja o tej vojski, ki dokazujejo, da niso Angleži še zdaj gotovi, da bi bila konečna zmaga v južni Afriki vendarle na njih strani.

Preogromni stroški, katerih je stala ta vojska, so na Angležkem povzročili tako nezadovoljnost, da ni več dvoma, da se pri prihodnjih volitvah v parlament izlije ves gnjev na one, ki so povzročili to vojsko ter nakopali Angležki poleg velikanske materialne škode tudi toliko ponižanja pred vsem svetom.

Domače in razne novice.

Častno občanstvo. Občinsko starašinstvo v Škrbini pri Komnu je v svoji seji dne 20. t. m. imenovalo vladnega svetnika g. dr. Petra Laharnarja,

Ha, ha! Prav se mi godi, zdaj sem tudi spregledal. Z veseljem plačam cerkvi ta denar, bode naj v zaslužen pokoro. Vi pa pojdite z Vašimi nauki rakom žvižgat, — Vi, ki hočete spehati ladijo našega naroda ven v viharo morje napredka, a jo hočete prej oropati — jadra in krmila, da jo gotovo požro valovi. In tako bi se tudi zgodilo. Prej smo bili v varnem pristanu, zdravi, mirni in zadovoljni, brigali smo se za svoje gospodarstvo in napredek, — zdaj pa se prepiramo med seboj, smo razburjeni, bolni in bledi, po dnevi počiva naše delo, noči nam minejo brez spanja, — vse, ker čitamo Vaše sovražne proklete časnike, katere hudič vzemi!

„Dobro, dobro, Novinšek, dobro Jože!“ kličejo zdaj vsi Jožetu in mu stresajo roko. Meščan pa se ves trese jeze in jame kričati:

„Dobro, dobro, le še dalje ostanite pod farško komando, jaz Vam ne branim. O ovce, ovce!“

„Ako smo mi ovce, pa ste Vi volkovi! Sicer pa le kar tiho, ali ne bode

bivšega okr. glavarja sezanskega svojim častnim občanom.

Iz Šebrelj nam poročajo: Dne 21. t. m. je izvolilo naše starešinstvo preč. gosp. župnika Janeza Kokošarja v priznanje njegovega večletnega vspešnega delovanja v splošni blagor šebreljskih občanarjev svojim častnim občanom.

Novi voditelj sezanskega okrajnega glavarstva. Za voditelja okrajnega glavarstva v Sežani je določen gosp. Ant. Rebek, c. kr. namestništveni tajnik v Trstu. Gos. Anton Rebek prevzame že te dni vodstvo okrajnega glavarstva. Prebivalci sezanskega okraja vdobe v osebi gos. Rebeka izvrstnega političnega uradnika, kojemu so potrebe našega Krasa natanjko poznane. Poleg tega bje v njegovih prsih plemenito srce. Prepričani smo zategadelj, da bode našel v njem vsakdo najodločnejšega zagovornika svojih postavno opravičenih zahtev.

Zaroka. V Trstu se je te dni zaročila gospodična Ema Abram, hčerka lesnega trgovca gosp. Ivana Abrama iz znane kraške rodovine iz Tupeljč z gosp. dr. Antonom Brecljnom iz Žapuz pri Šturji. Čestitamo!

Smrtna kosa. V Oslavlju (Pevma) je umrla 20. t. m. v 57. letu svoje starosti po kratki bolezni gospa Jožefa Pintar roj. Fiegl soproga tamošnjega posesnika. N. p. v m.!

Za „Šolski Dom“. — Naše upravništvo je prejelo: „Petrinarji“ 18. t. m. 12 K 40 vin.; namesto podpore ranjkemu g. Jos. Fonu na solkanski cesti 4 K 80 vin. — Hvala!

Zahvala. — Podpisani odbor si šteje v prav prijetno dolžnost, da izrazi iskreno zahvalo vsem tistim blagim gospodom, gospodičam in gospodom, ne da imenuje vsacega posebe, ki so blagovolili na kakoršenkoli način podpirati, sodelovati pri veselici naše šolske mladine dne 21. t. m., da se je mogla tako sijajno sponesti, kakor se je. Bog plati!

V Gorici, 22. aprila 1901.

Odbor „Šol. Doma“.

Veselica „Šolskega Doma“ v goriški „Čitalnici“. V nedeljo popoldne ob 5. uri bila je dvorana goriške Čitalnice zopet prenapolnjena. Rodoljubno goriško občinstvo vseh slojev odzvalo se je v resnici v prav obilem številu vabilu „Šolskega Doma“ k veselici, katero je priredilo to krasno naše društvo s pomočjo svojih gojenk viših razredov in drugih prijateljev in prijateljic tega za goriške Slovence prepotrebne društva. In žal ni bilo nikomur, ki se je odzval temu vabilu; kajti raznovrstni vzpored izvršil se je tako lepo, tako točno, da je vsakdo z vidnim veseljem odhajal domu po dokončani veselici.

Vzpored je obstojal iz petja, iger in deklamacij. Deklamovale so prav dobro in sicer: Simon Gregorčičevo „O nevihti“ gospodična Antonija Čičigaj, potem Stritarjevo „Turki na Slevici“ gospodična Pavla Makuc in konečno S. Gregorčičevo „Velikonočna“ gospodična Viktorija Pahor. Že vsebina te prekrasne zadnje S. Gregorčičeve pesni je elektrizirala zbrano občinstvo, ko se je pa k tej pridružilo še prav dobro deklamovanje, potem ni bilo čudo, da so bili poslušalci tako navdušeni, da so deklamovalki tako dolgo ploskali, dokler ni ponovila svoje deklamacije. Igrji „V hudih zadregah“ in „Gospa Kordula“ sta vzpeli prav dobro. Posamezne vloge so bile v dobrih rokah in so se tudi točno izvršile. Snov teh iger

zapustil naše vasi mirnih korakov!“ mu zveni zdaj na uho.

„Ovce, ovce!“ ponavlja meščan in se postavi v sovražno pozicijo.

Tisti hip pa ga zgrabi Novinšek s svojimi orjaškimi rokami za hlačni rob, ga dvigne kvišku, ter ga postavi na prosto pred vrata.

Vsa krčma je zagnala veseli hrup, oni v Novinškovih prstih pa je v enomer kričal:

„Še je en Bog, še je en Bog!“ potem pa ga je junak treščil ven na cesto.

„Na — plavaj, napredna ladja v široko morje tvojega napredka brez jadra in krmila, — mi pa ostanemo prijatelji v svojem varnem pristanu, — kaj ne da, sosedje?“

„Tako je, Novinšek, prijatelji bodimo vsi, kakor smo bili prej, ko še ni bilo k nam te napredne zgage!“

Vsi si sežejo v roke ter sklenejo za naprej, da si ne dajo motiti domačega miru po nobeni šolobardi.

je za take predstave prav primerna in je gojovo, da se s časoma vdomačita na naših odrih.

V prvi igri so nastopile sledeče gospodične: Praprotnik Pavla (gospa Srebretova), Milost Ljudmila (Ilka), Merhar Josipina (gospa Silova), Sedej Ana (Zlatica), Danica Santel (Painpol), Ernestina Havel (gospica Seršenova), Avgusta Res (Lenka). V drugi igri pa so nastopile sledeče gospodične oziroma gosp. Cahej (Gašper), gospodična Julija Naberoj (Kordula), Antonija Terpin (Jezičkova), Ida Terpin (Sladkula), Nežika Piber (Bezgvčeva) Štefanija Leker (Gospa), Štefanija Štucin (Urša) in Viktorija Pahor (Duh). Občinstvo je pazno sledilo proizvajanju posameznih ulog, ki so vzbudile mnogo smeha ter je izražalo svoje zadovoljstvo z burnim ploskanjem.

Tudi petje je bilo izborno. Čili in čisti glasovi mladih pevk so vidno ugajali poslušalcem in tudi pesmi so bile jako srečno izbrane. Ni treba posebno omenjati, da je po vsaki odpeti točki sledilo burno ploskanje.

Izredna hvala gre tudi g. Ernestu Širci, ki je izvežbal pevski zbor in s tem pripomogel do tako lepega užitka.

Posebno pa je ugajal ljubki dvo-spev „Gorskega dekleta domotožnost“. Peli sta pa tudi v resnici izborno pod vodstvom gospoda Iv. Mercine in sicer sopran gospodična Hrovatin-ova in alt gospodična Irma Klavžar-eva, kateri sta prav spretno spremljala in sicer na goslih gospod Š. ml. in na glasovirju g.čna Arko.

Ta veselica je bila nekaka preskušnja deklamatoriškega oddelka „Šolskega Doma“, na katerem podučuje g. Ernest Klavžar, in sicer bodisi kar se tiče sigurnejega nastopanja, dovršenejega kretanja, naglašanja itd., kar vse priča o lepi nadarjenosti in marljivosti učenk ter o njihovem zanimanju za to lepo umetnost.

Tudi z gmošnim uspehom smemo biti zadovoljni, kajti isti je nov dokaz, da se naše ljudstvo zaveda važnosti tega našega šolskega zavoda. Želeti moramo le, da bi se take veselice večkrat ponovile.

Kazenska obravnava proti A. Gabrščeku. — Tudi tržaska „Edinost“ prinaša v svoji sobotni številki poročilo o kazenski obravnavi proti A. Gabrščeku. To poročilo prikrojeno je seveda za „Edinost“ „objektivno“, kakor je „Edinost“ „objektivna“ glede na naše goriške razmere. Poročilo je, kajpada, tendenciozno in neresnično, tako, da bi niti židovskemu „Piccolu“ ne delalo sramote. Prikrojeno je pač za „Edinost“. — Mi o tej razpravi zaradi tega ne prinašamo širšega poročila, ker se niso na njej glede pričevanja pojavili nobeni novi momenti in je bilo v tem pogledu vse ravno tako, kakor je bilo pri prvotni razpravi pred goriškim okrožnim kot kazenskim sodiščem ter o čemur smo svoječasno podrobno poročali. Razlika med tržasko in goriško razpravo tiči jedino v tem, da je bila razprava v Gorici izključno slovenska, dočim so pri razpravi v Trstu govorili in sicer državni pravdnik in zagovornik italijanski, dr. Tuma poleg slovenskega tudi nemški — in je bila vsled tega razsodba italijanska in ne slovenska. To pa je zakrivil obtoženec — ker si je mislil, da mu bolj kaže vzeti italijanskega zagovornika nego slovenskega, dasiravno je imel zadnjih v izobilje na razpolago. — „Edinost“ pa je pridjala k svojemu „objektivnemu“ poročilu še nek „objektiven“ dostavek, ki je deloma tiskan z debelimi črkami. Na dostavek le to-le: I seveda, po nas naj udriha kdor hoče s koli, naj nas blati, naj nam žuga, naj nas celo klofuta in če se mu zdi celo neopravičeno dolži krive prisige ter nas moralno popolnoma onemogoči itd., itd., — njemu je vse to dovoljeno in celo „Edinost“ nima nič proti temu, mi pa prenašajmo vse to mirno, ako nas poči po enem lieu, nastavimo mu koj drugo itd. Ha, ha, ha, — tako kaj ne, učeni gospodje okolo „Edinosti“!

Vreča je bila prepolna in je morala tudi vsled tega razpoči. Če vas pa vest peče, ker ste jo morebiti pomagali polniti, ste tega pač sami krivi.

Fiat justitia! Tako piše zadnja „Soča“ govorec o kazenski razpravi proti A. Gabrščeku. Mi smo popolnoma prepričani, da se je pravica zgodila ter da so sodniki pravično sodili, mar misli „Soča“ drugače ka-li?!

Morski kopelji v Gradežu. — Kakor druga leta, vsprejetih bode tudi letos iz goriškega mesta in z dežele petdeset morskih kopelij potrebnih otrok brezplačno v kopelji v Gradežu. Starost otrok ne sme presegati štirinajstega leta, kakor tudi ne biti izpod 6 let. Prošnje naj se dpošljejo dotičnemu odboru po-

tom okrajnega glavarstva oziroma mestnega magistrata do 20. maja t. l.

Krojaška zadruga. V zadnji številki smo prinesli poročilo o občnem zboru „Krojaške zadruge“, danes pa prinašamo bilanco iste, ki je taka-le:

Letni račun.

Prejemki.

	kron
1. Vplačani deleži 1900	3 508-40
2. Pristopnine in knjižice	46-80
3. Dnevni iztržek	137.557-26
4. Najeta posojila	24.000—
5. Saldo pošne hranil. i blagajne	2.801-84
	K 167.914-30

Izdatki.

1. Za opravo	836-52
2. Račun blaga	138.640-65
3. » špedicije	1.920-02
4. » pošnih stroškov	401-57
5. » plače trgovskega osebja	7.150—
6. » stanarine in svečave	547-10
7. » upravnih stroškov	1.951-91
8. » davka za l. 1900	1.128-36
9. » obresti izposojil	1.089-14
10. » obresti deležev	115-42
11. » tiskovin in inseratov	448-80
12. » naloženega denara	20—
13. » vrnjenega posojila	12.000—
14. » nagrade trg. osebju	278—
15. » podpor uslužbencem	50—
16. » manip. stroškov pošt. hranil.	4-46
17. » davka za leto 1899	307-04
18. Saldo blagajne	1.025-31
	K 167.914-30

Račun.

Zguba.

1. Račun špedicije	1.920-02
2. » pošnih stroškov	401-57
3. » plač osebja	7.150—
4. » stanarine in svečave	947-10
5. » upravnih stroškov	1.951-91
6. » obresti izposojil	1.089-14
7. » » deležev	1.295-84
8. » tiskovin in inseratov	448-80
11. » manipulacije pri pošt. hran.	4-46
12. Davek za leto 1900	1.128-36
14. Obresti pri seimenišču	50—
15. Upadek pri inventuri blaga	4.827-85
16. » » » uprave	400-91
17. » » akt. kreditih	368-96
18. » » tiskovinah	10—
19. Saldo čisti dobiček	2.710-68
	K 24.705-60

Dobiček.

1. Pri blagu:	
prodano pr. Cassa 137.557-26	
na upanje	5.352-66
blago v zalogi 1900	39.135-87
	K 182.045-78
2. Nakup pr. Cassa	138.640-65
na upanje	18.768-76
	K 157.409-41
Kosmati dobiček	24.636-37
3. Pristopnine in knjižice	46-80
4. Obresti pošne hranilnice	9-04
5. » » » od obresti posojilnice	13-39
	K 24.705-60

Bilanca.

Aktiva.

1. Blago inventure	96.557—
upadek 5%	4.827-85
	K 91.729-15
2. Oprava v trgovini 1899	3.270-70
upadek 3%	98-12
	K 3.172-58
1900 (novo)	836-52
	K 4.009-10
upadek 10%	400-91
	K 3.608-19
3. Vrednost tiskovin	40—
4. Aktivni kredit	7.379-16
upadek 5%	368-96
	K 7.010-20
5. Naloženi denar	44—
6. Obresti pošt. hranilnice	9-04
7. » » » pri „Ljudski Posojilnici“	249-07
8. Saldo blagajne	1.025-31
	K 103.714-96

Pasiva.

1. Zadrugi deleži do 31. dec. 1900	26.996-20
2. Najeta posojila	21.520—
3. Dolžne obresti	50—
4. Pasivni kredit	48.402-92
5. Obresti zad. deležev	1.808-71
6. Podporni zalog	950—
7. Rezervni zalog	876-45
8. Stanarina dolžna	400—
9. Saldo čisti dobiček	2.710-68
	K 103.714-96

Brutalen napad. — V soboto popoldne so se peljali trije delavci in cvetličar g. barona Bianchija iz Gradeža, kjer zida g. baron več hiš, proti domu. Vsi štirje so Slovenci ter doma iz Rubij. Ko so se okolo pete ure popoldne približali Fojanu, jih doteceta tam dva voza. Na prvem je sedel nek Uria iz Gorice, na drugem pa neki furlanski župan. Prvi namreč proteče naše štiri Slovence, ne da bi se kaj zgodilo. Istotako jih je hotel preteči tudi drugi, pa cesta je bila na istem mestu nekoliko ožja — zaradi česar ni mogel tako naglo mimo njih s svojim vozom. To ga je tako razjezilo, da je začel naše ljudi koj zmerjati s porchi di schiavi itd., kakor to ti ljudje izvrstno umejo. Hotel je tudi stopiti z voza ter klical tamošnje ljudi, naj mu gredo držat konja. Pa ti dobri ljudje, ki so veliko bolj od njih gospode, ga niso hoteli poslušati. Pretekel je slednjič naše ljudi ter dirjal s svojim konjem za Urio proti Zagradu. Tam oddasta obadva na kolodvoru svoja konja v varstvo ter se vrneta na cesto, po kateri so se imeli pripeljati naši ljudje. Tam se postavlja vsak na jedno stran ceste ter pričakuje naših. Ko se pripeljejo naši do tja, pristopi Urijev pajdaš k vozu ter vpraša,

kdo odgovarja za konja ali kdo je prav za prav kočijaž. Ko mu odgovori cvetličar da je to on — prisloni mu ta z roko dve gorki za vrat potem pa ga začne bičati ter ga hudo rani pod levim očesom. Boječi se naši ljudje, da sta Italijana mogoče oborožena tudi z revolverji, se jima niso postavili v bran marveč udaril je cvetličar po konju, da bi jima prejel ko mogoče ušli. V tem pa je začel vedno le Urijev pajdaš še ostale tri opletati z bičem, tako, da je vsak izmed njih dobil kaj za spomin na to italijansko „bruturo“. Ko so jima slednji zbežali, peljali so se do zdravnika v Zagradu. Potem so šli k orožniku. Spremljani po poveljniku orožniške postaje, so se podali potem na kolodvor, kjer sta se še nahajala Urija in njegov rabijaten pajdaš. Poveljnik orožniške postaje si je ves dogodek zapisal, konstatiral identiteto krivcev ter naznanil vse to sodišču v Gradišči. G. baron Bianchi pa je poskrbel, da je prišla o vsem tem tudi goriska sodna oblast do znanja. — Žid „Piccolo“ o vsem tem molči; kako bi pa on rohnal, da bi se Lahonom na slovenskih tleh pripetilo kaj sličnega?!

S Krasa nam pišejo: Ravno dobro smo se spoznali in razumeli, pa nam ga že pošljejo pruč našega dosedanjega glavarja g. dr. Laharnarja, moža, ki je z dejanji pokazal, da mu je bila pred vsem pri srcu sreča našega okraja. Za semer-tje nekoliko trdo in rezko zunanjo obliko so bili skriti najboljši nameni pomagati na pristojnem mestu trpinom Krascem. Odločno in tudi uspešno je vedno nastopal, ko je šlo za to, da se ugotovi upravičenim zahtevam bodisi celih občin ali tudi posameznikov.

Deloval je neumorno na vseh poljih uprave našega okraja, bodisi ko je šlo za šolstvo, za ceste, za vodnjake in sploh za vse potrebe našega ljudstva. A zdaj, ko smo ga tako dobro spoznali, in visoko spoštovali, zapušča nas ter gre daleč, daleč od nas na skrajno mejo naše države, v Bukovino!

Res je sicer, da je bil g. glavar v službi povišan, ter da je to povišanje znak, da vedó tudi predpostavljene mu oblasti ceniti njegove odlične zmožnosti. Ali zakaj ga niso povišali tudi v domači deželi, kjer tako krvavo potrebujemo tudi pri višjih deželnih oblastnih domačinov, katerim so popolnoma znane razmere naše dežele in potrebe našega ljudstva. Pa kakor pelje železna cesta iz naše Primorske v Bukovino, pelje ista gotovo tudi iz Bukovine na Primorsko in naša nada je, da se g. vladni svetnik dr. Laharnar zopet skoro povrne k nam na Primorsko.

Ko so se naši poslanci večkrat pritoževali pri ministrih, da pošiljajo v naše kraje uradnikov, ki popolnoma nič ne razumejo našega jezika, odgovorili so jim ministri čisto: „kje pa hočete da se vzame takih uradnikov, ko se Vaši sinovi ne oglašajo k politični službi“? Ako je temu tako, ne moremo razumeti, zakaj bi se pa politični uradniki naši sinovi, ko so se oglasili k politični službi in so se v istej skazali tudi spretne, pošiljali od nas v tuje kraje, ko jih vendar doma tako krvavo potrebujemo.

Novi most čez Sočo pri Barki. — V soboto je bila na licu mesta komisija za izlastitev zemljišč, katara pridejo v poštev pri zidanju mosta čez Sočo pri Barki. Komisijo je vodil okrajni komisar g. Polley. Zaradi neugodnega vremena je delo doslej počasi napredovalo. Zdaj so se pa poprijeli dela z vso odločnostjo in je nade, da bode most v 20 mesecih dokončan.

Važna razsodba c. kr. upravnega sodišča na Dunaju. Kakor je znano, so v St. Andrežu zgradili novo kuracijsko cerkev. Preden so se lotili dela, je bilo sklenilo občinsko starištvu, da se ima 40.000 K na posodo vzeti, da se s tem denarom in s prispevkom, dovoljenim iz cerkvenega premoženja založijo stavbeni stroški. Ta sklep je bil razglašen v občini in nikdo se ni proti njemu pritožil. Pozneje, ko je bila dovršena konkurenčna obravnava, ga je tudi deželni odbor potrdil. Vazložbo prvega oboka in dotičnih obresti je starištvu na podlagi zakonito ustanovljenega proračuna naložilo primerno doklado k izravnim davkom in ker je trebalo založiti tudi nekoliko izrednih občinskih potrebščin, obremenilo je z zmerno doklado tudi užitino. Proti sklepu zastran naloženih občinskih davkov so nekteri občinarji vložili utok na deželni odbor, kateri ga je pa, spoznavši potrebo nameravane zgradbe in primerjenost naloženih doklad, zavrnil kot neutemeljen. Proti dotični razsodbi vloženo tožbo je razpravljalo c. kr. upravno sodišče dne 11. tekočega meseca. Občino je zastopal naš rojak dr. Klement Seshun, dvorni in sodni odvetnik na Dunaju. Deželni odbor

in pritožniki so bili brez posebnega zastopnika. Izid obravnave je bil ugoden občinskemu zastopu, ker je upravno sodišče po precej dolgi razpravi objavilo razsodbo, s katero je zavrnilo tožbo deloma kot nedopustno, deloma kot neutemeljeno. Iz razlogov je posneti, da je sklep zaradi posojila v namen zgradbe obveljal že poprej, kakor se je sklepalo o dokladah. Na podlagi tega pravokrepnega sklepa moralo je starištvu skrbeti za založbo in v načinu te razložbe ni našlo sodišče nič protizakonitega.

Brezobrestna posojila za obnovljenje vinogradov uničenih po trtni uši se bodo — kakor se nam pripoveduje, najbrže skupno dovoljevala za lansko in za tekoče leto, kakor hitro ugotovi deželni zbor proračun deželnega zaloga za leto 1901.

Izmed podanih prošenj jih je 235 prav sestavljenih in previdenih s potrebnimi dokazili. Skupna vsota zaprošenih posojil znaša 330.000 K r o n. Na razpolago bode pa za obe leti skupaj od strani dežele 40.000 kron, od strani države tudi toliko, torej skupaj 80.000 kron. Kako ustreči s to vsoto vsem prošencem? Kako zadostiti ž njo ogromni potrebi? Poklicanim oblastvom bi trebalo več nego Salomonove modrosti, da v občno zapovelnost in z zaželenim uspehom izpolnijo svojo nalogo.

Vabilo k 1. letnemu obč. shodu „Del. izobr. društva v Boveu“, ki bo v nedeljo, 28. t. m. po večernicah v dvorani pri „Ekselju“. Vspored: a) poročilo o delovanju in računih društva; b) izvolitev odbora; c) predlogi in drugi pomenki o društvu; d) sprejemanje novih udov. Na obilno udeležbo vabi

O d b o r.

Ta dan bo društveni praznik „Varstva sv. Jožefa“ z društveno sv. mašo ob 10. uri in primernim govorom.

Izlet železniških uradnikov iz Trsta v Gorico. V nedeljo se je pripeljalo v Gorico nad 200 železniških uradnikov iz Trsta. Zvečer so imeli skupno z goriškimi uslužbenci svojo veselico pri Dreherju. Odpeljali so se nazaj v Trst okolo polnoči.

Frankiranje novih pisem in dopisnic namenjenih v inozemstvo. — Vsa navadna pisma do 15 gramov teže in pa dopisnice, ki so namenjene v inozemstvo, se frankirajo in sicer prva s 25 vinarji, a druga z 10 vinarji. Od te določbe izvzete so le Bosna-Hercegovina, Nemčija, Srbija in Crnogora.

Namestništvena palača v Trstu. Ministerstvo za notranje reči je naročilo c. kr. namestništvu v Trstu, da takoj prične z zidanjem nove namestništvene palače v Trstu, ki bode stala ravno na tem mestu kjer je stalo staro namestništveno poslopje. Stavbo bode vodil inženir Artman. — Načrti so bili izdelani na Dunaju.

„Slovenska Matica“ razpošilja za leto 1900 svojim udom šestero knjig: 1. Zbornik znanstvenih in poučnih spisov. Uredil L. Pintar. 2. Letopis „Slovenske Matice“ za leto 1900. Uredil Evgen Lah. 3. Zabavna knjižica, VII. zvezek: Z viharja v zavetje. Spisal Fr. Malograjski. 4. „Slovenske narodne pesmi“. 5. snopič. Uredil dr. Karol Štrekelj. 5. Zgodovina slovenskega slovstva“. IV. del, tretji zvezek. (Konec). Spisal profesor dr. Karol Glaser. 6. Ant. Knezova knjižnica „Zbirka zabavnih in poučnih spisov, VII. zvezek. Uredil Franc Levec.

Državni zbor. Včeraj je imel sejo državnozborni odsek, ki se ima posvetovati o vladnih investicijskih predlogih. Na dnevnem redu je bilo tudi prstetovanje o drugi železniški zvezi s Trstom. Seja se je pretrgala predno je prišlo do sklepanja; ali iz tega kar so včeraj govorili in izjavili govorniki raznih parlamentarnih strank, je razvidno, da bodo vladne predloge v tem pogledu vsprejete kolikor v odseku toliko tudi v zbornici. Sklepati se da pa to tem gotoveje, ker je železniški minister izjavil, da predloži vlada še v tem tednu poslanski zbornici načrt zakona gledé vodnih zvez, ki bode v tesni zvezi z njenimi investicijskimi predlogi. S tem se torej ugotovi Čehom terse ublaži njihovo dosedanje opozicijsko stališče proti investicijskim predlogom.

Važen odlok finančnega ministarstva v zadevi pristojbinskega namestka. — Državni poslanec Stojan je prejel na vprašanje glede uračunavanja aktivnih obresti sledeče pojasnilo: V priznanku premičnin, (obrazec B) se nahaja rubrika z napisom „Dospelo in do 31. dec. 1900 tekoče obresti“. V to rubriko se obresti vpisujejo v pomožne glavnice. Ako pa dotične obresti služijo le v poravnavo tekočih izdatkov (pri obligacijah ustanovah, beneficijah itd.), tedaj se dotična rubrika pustij prazna. (Fin. min. 19. marca 1901 št. 14168.) Ustanove, ki še

niso od škofijstva potrjene, niso podvržene pristojbinskemu namestku. Ako so pa dotične glavnice izkazane v cerkvenih računih, naj se one izkažejo v priznanku, v opombi pa naj se pristavi: „še ni formalno vrejeno“. — Opozorjamo na to pojasnilo, ki je načelne važnosti. Dokazati treba torej, da dotične aktivne obresti ne pomnožujejo kapitala, ampak služijo le v poravnavo tekočih izdatkov, in nadarbina ali druga pravna oseba je prosta dolžnosti plačevati pristojbinski namestek.

Strašna velika noč. Nekaj sličnega, kar so Ljubljanci doživeli o Veliki noči l. 1895, zgodilo se je ob letošnji Veliki noči v Bali na Ogerskem. Zemlja se je na veliko soboto stresla in v trenutku je bila največja hiša mesta v razvalinah. Dve uri je neprestano delovalo vojaštvo, predno je prišlo do prve žrtve pod razvalinami. Par dni so vojaki delovali, da so izpod razvalin dvonadstropne hiše spravili vse mrtvece in ranjence. V hiši je bila tudi prodajalnica. V trenutku, ko se je zemlja stresla, bilo je v prodajalnici polno oseb, ki so nakupovale potrebščine za velikonočne praznike. Hiša se je podrla nad njihovimi glavami.

Potujoča vas. Koncem preteklega meseca se je začela vsa vas Vaglio (v Modeni na Laškem) pomikati s cerkvijo, njivami in travniki proti strugi reke Scoltena. Premikanje vrši se počasi — 20 centimetrov na uro, 4 do 5 metrov na dan — pa je že pouzročilo porušenje vseh poslopij in nastalo je novo jezero, ki meri 2 km² in še od ure do ure narasča. — Vas Vaglio leži v Etruskem Apeninu 800 m visoko nad morjem v sredi gorovja, nad čegar vznožju teče mimo Scoltena, ki se zliva v reko Panaro. V vasi biva 900 stanovnikov, ki se žive od živinoreje, vinoreje in svilo-reje. Isti dan popoldan je župnik, čigar hiša stoji na najvišem kraju vasi, s strahom zastopil, da se župnišče premika, ter navzdol proti dolini leze. Dal je biti plat zvona. Ljudje so prišli naglo k cerkvi. Ni bilo dvomiti, cerkev, župnišče in nadarbinsko zemljišče, obrežje 700 m dolgo in 400 m široko, pomikalo se je polagoma navzdol. Ni bilo moč ustaviti tega gibanja. Torej ni družega kazalo, kakor iz cerkve in sosednih hiš premakljivo blago iznositi ter je spraviti v varno zavetje. Do polnoči so iz cerkve pospravili slike, orgle, klopi, spovednice, še celo dragocena kamenja iz oltarjev ter je spravili v bližnje razvaline srednjeveškega gradu, kajti tega temeljni zid je bil na skalo zgrajen in se ni bilo bati, da bi se sesedel in umaknil. Po teh razvalinah so tudi pospravili hišno orodje župnikov in sosednjih kmetov. Le 4 zvonov si niso upali potegniti iz zvonika, kajti ta se je nagnil in videti je bilo da se bode razsul. Drugi dan v petek se je jela tudi nižje od zvonika ležeča vas pomikati proti dolini. Obrežje pomikajoče se, je merilo na daljavo 1700 m, na širjavo pa 8 m. Na večer istega dne je nesreča do verhunca prikipela. Pod pritiskom prstnega plaza nastalo je valovito vspenjanje obrežja, prstene plasti so se druga drugo stiskale ter so porušile in podsule drevesa in hiše. Prebivalci vasi zamogli so od vsega svojega imetja le orodje in živino oti. — V noči na soboto dvignila se je struga reke Scoltena za 6 metrov. Voda reke je zastajala in kmalu je nastalo jezero. Poslednje dni se je struga po pritisku gibajočih se zemeljskih plasti zopet za 4 m dvignila in novo tvorjeno jezero se je razširilo. V nedeljo zjutraj nudil se je stanovnikom vasi Vaglio in številnim okoličanom, ki so skup privreli, najstrašnejši prizor vseh dni. Kakor da bi pokopališče dvignila silna podzemeljska moč, vzbočilo se je za 8 m visoko. Potem so se tvorile v tem zemeljskem oboku prege in spoke. Mnogi grobi so se odprli, okostja in na pol trohnela trupla so se prikazala. Kmalu potem se je cerkev podrla. Razvaline pokrile so večino pokopališča in ni bilo več videti odprtih grobov. Ob enim začelo je snežiti. 24 ur je snežilo in sneg je tvoril takorekoč belo mrtvaško odejo čez nesrečno opustošeno vas. Naslednje dni se je še vedno zemeljska lavina niže pomikala. Za njo ni več videti sleda od nekdanjih hiš, vrtov, gozdov in cest. Vse je razdejano. Hud naliv je še shujšal položaj. Kako žalostne velikonočne praznike so imeli pač ti ubogi ljudje!

Narodno gospodarstvo.

Žveplajte trte!

Grozdna plesnoba se pri nas silno širi, in sicer ne samo po gorkih krajih naše Notranjske in Primorske, temveč tudi po Dolenjskem in Štajerskem. V prvih pokrajinah poznajo to trtno bolezen že 30

let, zato tamošnji vinščiaki vedo ceniti njeno zatiranje, dočim na Dolenjskem in Štajerskem še ne poznajo dovolj škodljivosti te bolezni in tudi ne verjamejo dovolj raznim poukom ter le preradi poslušajo modrovanja neumnih praznovrcev. Bodite prepričani, da je grozdna plesnoba huda trtna bolezen, da more trte celo popolnoma uničiti, in edino zanesljivo sredstvo proti nji je pravočasno žveplanje trt. Zato Vas vnovič pozivljemo, ker je sedaj čas žveplanja pred durmi: Žveplajte pridno svoje trte ter si pravočasno priskrbite žvepla in žveplalnikov.

Ne zanašajte se, da letos bolezni ne bo; žveplajte vseeno, kajti potem je žveplati prepozno, ko je bolezen že močno razširjena. Le pravočasno žveplanje bolezni prepreči in jo ustavi. Na Vipavskem nas je na pr. lansko leto izkušnja poučila, da je jako dobro prvič žveplati precej, ko se pokaže zarod.

V nastopnih vrstah še enkrat opišemo svojstva te bolezni in način, kako se zatira.

Grozdna plesnoba se nahaja v Avstriji že blizu 50 let ter povzroča po nekterih krajih veliko škodo, ako se ne rabi proti njej nikako sredstvo. Po Dolenjskem so to bolezen opazili šele v zadnjih letih. Da vinogradniki vsled te glive ne bodo prišli v tako žalosten položaj kakor so prišli vsled peronospor, se bodo morali takoj z vso odločnostjo poprijeti sredstev, kakeršna povsodi rabijo z najboljšim uspehom.

Grozdna plesnoba povzročajo majhne glive, kakor pri peronospori, ki se kakor tanke nitke razširjajo po zelenih organih. Ob straneh teh nitk (micelijah) se tvorijo posebne izbuhline (sesalne korenine, havstorije), ktere se zajedo v nežne organe, posebno v jagode, ter srkajo iz njih sok. Ako glive popijejo sok, se seveda dotični organ ne more razvijati in se posuši.

Ta gliva napada grozdje in listje, toda škoda na listju je le malenkostna, dočim je škoda na grozdju prav velika. Grozd, napaden od te bolezni, je tak, kakor bi bil potresen s pepelom. Ker gliva prepreže vso jagodo in srka iz nje sok, se jagoda ne more razvijati, ostane le drobna, zleseni, naposled počni in se posuši. Tako ta plesnoba lahko uniči vso trgatve.

Ako je vreme gorko, se ta bolezen pokaže prav zgodaj, in sicer meseca maja, t. j. še pred cvetjem. Tedaj se pa ne razširja prav močno, temveč šele pozneje, ko postane bolj vroče.

Kakor druge bolezni, tako tudi ta ne napada vseh vrst in ne v vseh legah rastočih trt enako. Trte, rastoče v bolj vlažnih krajih, so grozdni plesnobi bolj podvržene; manj pa ta bolezen napada nizko vzgojene trte in trte v neplevelnih vinogradih. Nizka vzgoja ima torej tudi glede na to bolezen prednost. Vinogradi morajo biti v splošno obrambo te bolezni vedno čisti.

Kot edino sredstvo se z najboljšim uspehom rabi žveplo. To mora biti prav fino zmleto, kakor moka; čim finejša, tem boljše. Žveplena moka je boljša od žveplenega cveta.

Za žveplanje se rabijo posebni, nalašč za to napravljeni mehovi in nahrbtniki žveplalniki.

Žvepla naj se le v tistem vremenu, kadar ni nič vetra. Dalje naj se žveplanje opusti v mokrih dneh, kakor tudi tedaj, kadar je po listju rosa.

Če je po žveplanju vreme suho, je to jako ugodno za pokončanje bolezni, kajti vsled solnčnega pripekana se začne žveplo nekako zgati, izpreminja se v žvepleno sokislino, in ta pokonča vse glive, ne pa žveplo kot takšno. Ako torej po žveplanju ni gorko, se z žveplanjem ne doseže želeni uspeh.

Seveda s tem ni rečeno, da mora solnce ravno tisti dan močno pripekati; saj žveplo ostane dolgo časa na listih in grozdih, če ni kmalu po žveplanju dežja. Ako pa se pripeti to, je treba iznova požveplati.

Kakor pri pokončevanju peronospor, tako mora tudi tukaj sredstvo rabiti prav zgodaj, kdor hoče doseči dober uspeh. Prvo žveplanje se mora izvršiti še pred cvetjem, in sicer prav močno, drugo koj po cvetju; pozneje se pa žvepla le tedaj, če se tu pa tam pokaže bolezen še na kakem grozdu. Z uspehom žveplano grozdje ostane vedno zdravo in jagode se enakomerno debelje. Žveplo, katero je ostalo na jagodah, jim daje neprijetno zunanost, kar naj pa vinogradnika nikakor ne moti, ker to umazanost opere dež, predno se začne grozdje mecati. Malo pred trgatvijo naj se ne žvepla.

Loterijske številke.

Line	20. aprila.	77	47	72	10	39
Trst		74	34	28	7	19

Dunajska borza.

22. aprila 1901.

Skupni državni dolg v notah	98:30
Skupni državni dolg v srebru	98:10
Avstrijska zlata renta	117:75
Avstrijska krona renta 4%	97:50
Ogerska zlata renta 4%	117:50
Ogerska krona renta 4%	92:85
Avstro-ogerske bančne delnice	16:76
Kreditne delnice	698:25
London vista	240:17 1/2
Nem. drž. bankovci za 100 mark	117:55
20 mark	23:52
20 frankov	19:08
Italijanske lire	90:55
C. kr. cekini	11:32

Knjiga „Naši narodni grehi“ se dobiva v „Narodni tiskarni“ v Gorici in pri knjigotlaču g. Likarju. V nobeni slovenski hiši ne bi smela manjkati ta knjiga, iz katere se moramo učiti, kako živeti res slovenski in kako se ogibati narodnih grehov. Baš sedanje volitve po obmejnih slovenskih pokrajinah so zopet pokazale, kako potrebni smo še narodnega pouka. Zatorej Slovenci, ne izogibajte se tej prekornosti knjigi in naročite si jo! Cena knjigi je 50 vinarjev po pošti 5 vin. več.

Razpis dražbe.

Podpisano županstvo razpisuje ponovljeno zmanjševalno dražbo za zgradbo nove občinske hiše v Dornbergu. Sklicna cena je 10,034 kron 43 stot.

Dražba se bode vršila v nedeljo dne 28. aprila t. l. ob 3. uri pop. v občinski pisarnici v Dornbergu.

Načrti ter gradbeni pogoji so razgrnjeni na ogled v občinski pisarnici v Dornbergu. Varščine je treba položiti 5 od sto.

Županstvo v Dornbergu,
22. aprila 1901.

Župan:
BERCE.

Franc Melink,

zidarski mojster v Višnjeviku št. 67, prevzema vsa zidarska dela po najnižji ceni. — Naročena dela se lično izvršujejo.

Anton Kuštrin

v Gosposki ulici h. št. 23, priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portorico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu, istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju. Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Miljsveče prve in druge vrste, namreč po 1/2 kila in od 1 funta. Testenine iz tvornice Žnidaršič & Valenčič v Il. Bistrici. Zveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevga mлина v Kranju in z Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Po pošti se razpošilja v zabojčkih najmanj po 5 Kg. na vse kraje.

Jakob Miklus,

trgovec z lesom in opeko, zaloga pohištva, rakev (trug), vinskih posod, stiskalnice za vino in sadje vsake velikosti, kakor tudi kratkočasnih iger slovenskih „Marijanje“ t. j. ličnih in trpežnih miz iz trdega lesu, ki imajo znotraj tro- ali štiridelno kegljišče z vrtenci in kegljavnično blagajno po najnovejši sestavi, za krčmarje, zasebnike itd.

v Pevmi,

za Soškim mostom, p. Gorica, priporoča p. n. občinstvu svojo bogato zalogo, zagotavlja najhitrejšo postrežbo in jako nizke cene.

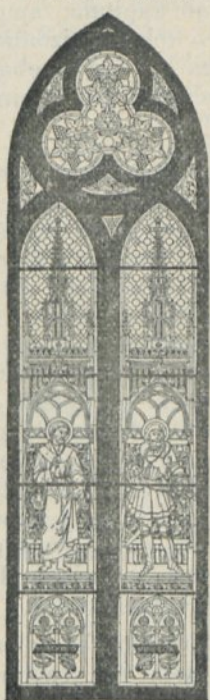
Zavod za slikanje na steklu

Edvard Stuhl,

Gradec, Ungergasse št. 3.

izdeluje

slikana okna za cerkve in hiše v raznih slogih.

Podpisani si šteje v prijetno dolžnost, s tem firmo za slikana okna g. Edv. Stuhl iz Gradca v vsakem oziru priporočiti. V tukajšnji novi cerkvi je imenovani gosp. Stuhl priskrbel vsa barvana okna v splošno zadovoljnost in zelo po primerni ceni.

Kuracijski urad v št. Andrežu pri Gorici dne 19. decembra 1900.

Jos. Kosovel, kural.

Videlo in potrdilo! Občinsko županstvo št. Andrež, dne 19. decembra 1900. Andr. Lutman, župan.

Takih priznanj imam prečastiti duhovščini na razpolago še dokaj. Ujudno se priporočam

Ed. Stuhl.

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „Šolskega doma“.

Anton Fon,

klobučar n gostlničar,

Semeniška ulica št. 6,

ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov

ter toči v svoji krčmi

pristna domača vina

in postreže tudi z jako ukusnimi jedili.

Pravim

naravskim dalmatinskim vinom oskrbljuje pojedine obitelji

Juraj Gamulin

Jelsa (otok Hvar)

Dalmacija.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8 priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih,

briskih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštena.

Peter Drašček,

trgovec jedilnega blaga v Gorici, Stolna ulica št. 2.

Priporoča se p. n. občinstvu v Gorici in z dežele. Prodaja kavino primeso, sladkor, milo, slanino, riž, maslo surovo in kuhano, olje, moko iz Majdičevih mlinov in vse jestvine.

Zaloga žveplenk sv. Cirila in Metoda.

Tiskovine za prošnje v dosego brezobrestnih posojil vinogradnikom

ima v zalogi

„Narodna tiskarna.“

„Narodna Tiskarna“ v Gorici ulica Vetturini 9.

Ilijada.

Povest slov. mladini.

Prosto po Homerju pripoveduje

ANDREJ KRAGELJ.

S tolmačem važnejših osebnih imen ter obsega 273 strani.

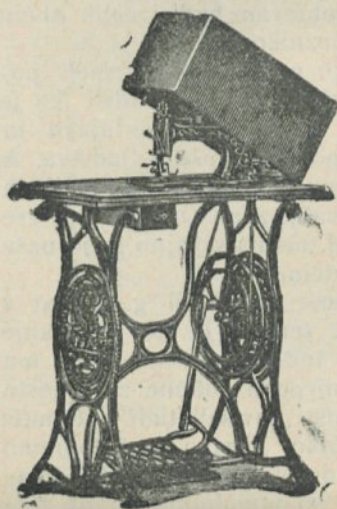
CENA:

1 K 40 vin., po pošti 20 vin. več. Vezana v platno 2 kroni, oziroma 2 kroni 20 vin.

Dobiva se v „Narodni Tiskarni“ v Gorici, pri knjigotlačih Pallichu v Gorici na Travniku, pri Schwentnerju v Ljubljani in Florijan v Kranju.

Fani Drašček,

zaloga šivalnih strojev v Gorici, Stolna ulica št. 2.

Prodaja stroje tudi na teden-ske ali mesečne obroke. Stroji so iz prvih tovarn ter najboljše kakovosti. Priporoča se slav. občinstvu.

„NARODNA TISKARNA“

v Gorici — ulica Vetturini št. 9 — v Gorici

Preskrbljena je z povsem novimi črkami, okraski in finim papirjem.

Izdeluje vsa dela v najkrajšem času

po tako nizkih cenah, da se ne boji nikake konkurence.

Tiska brošure, diplome, trgovske račune, pisma in zavitke s firmo, cenike, vabila na karton in na papir, posetnice razne velikosti in oblike z zavitki, zaročnice in poročnice v elegantnih ter osmrtnice v velikih in manjših oblikah.

„Narodna tiskarna“ tiska

„GORICO“ in „Primorski List“

„GORICA“

izhaja dvakrat na teden v dveh izdajah, ter stane na leto 8 kron, pol leta 4 krone

„Primorski List“

izhaja vsak četrtek in stane celoletno 4 K polletno 2 K, za manj premožne celo leto 3 K.

„Narodna tiskarna“ ima v zalogi vse tiskovine

Tiskovine za duhovnije, županstva in dr. urade na močnem papirju.

Pismena naročila tiskovin se izvrše z obratno pošto; vsa druga v najkrajšem času.